

کتابخانه مصنف کار میرزا ابوالحسن

۷۶۲۵

نمبر خط

تاج خط

نام کتاب

فهرستی

فصل کتاب

نمبر کتاب فن مذکور

نحو

۲۴۳

1 K. 0 K	د. 100
0 0	د. 100
100	د. 100

3/10 5/10

سید قاضی علی نقی صاحب دہلی

الرض فيه الألف والنون قال الله تعالى قال سبحانه وإذا لقيتهم لأهمهم المنصوب
 أو الجور زدت في آخره ياء ونوناً وفتح على قبل الياء كقولك رأيت الزيد
 مررت بالزيدين وعلامة النصب الجرح في البناء قال الله تعالى والنصب فكان
 أبواؤه مؤمنين وفي خفضك تناخت عبد بن من عبادنا صلح فصل
 الخاجعت لأهم المرفوع زدت في آخره واو ونوناً وفتح تحت ما قبل الواو كقولك
 أولياء وإذا جعت لأهم المنصوب أو الجور زدت في آخره ياء ونوناً وكسرت
 ما قبل الياء كقولك رأيت الزيدين ومررت بالزيدين وعلامة النصب
 والجرح فيها الياء قال الله تعالى والنصب إن المسلمين والمسلمات وفي
 الخفض وكان المؤمنون رجباً فصل ونون التثنية مكسوة ابتدأ
 ونون جمع السالمة مفقودة ابتدأها تسقطان عند الإضافة كقولك
 غلامك وصالحك ونونك قال الله تعالى يا بني إسرائيل خذت النون
 من بني الإضافة وكان في الأصل بنين والتثنية أيضاً تسقط عند الإضافة
 ومع الألف واللام كقولك غلامك والغلام قال الله تعالى إن عبد الله
 وقال الله تعالى والبكر الطيب ميثب التثنية بسقوط الألف واللام قال الله تعالى

[illegible][illegible]

[illegible]

وہی یفعلون ویفعلون وتفعالون وتفعالین تقول فی الارض حمًا

يَفْعَلَانِ وَهُوَ يَفْعَلُونَ وَعَلَامَةُ الرَّفْعِ فِيهِ شُبُوحُ النُّونِ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَهُمْ

يُجْعَلُونَ أَزْوَاجًا عَلَى نَحْوِ بُنْيَانِهِمْ فِي أَنْصَابٍ يُفْعَلُونَ فِيهَا وَيُفْعَلُونَ فِيهَا

وَلِيَفْعَلُوا وَعَلَامَةُ النَّصِيبِ الْجَزْمُ فِيهَا سَقَطَ الدُّوْنُ قَالَ اللَّهُ وَإِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ

لَنْ تَعْمَلَ أَشَقَّ النَّوْصِ مَنْ لَمْ يَفْعَلْ النَّصْبَ مِنَ التَّعْمَلِ الْجَرَمِ وَلَكِنْ إِخْوَانُكُمْ

فضا و کافاستقباله کاه اوله ایضاً عو می و میسون اذ عو
 بر کاه ایستاد ۱۲

نفت الخلاء بمسحها من الثوبين فالأفنة عظم

انہ کے لئے اللہ تعالیٰ نے عذاب کا ایک حصہ ^{عقوب} عفو قرار دیا ہے۔

[illegible]

النص في حقه ان لا يفتن الناس من بعده انما هو في حقه ان لا يفتن الناس من بعده

وہی ہے جو کہ ان کے لئے ہے۔

[illegible][illegible]

بِحَسْبِ وَرِثَةٍ - علامه الزرع يميني سقوا اخره قال الله تعالى وورثته

الغفران فف الصب ان یوسی وون یسے وعلامه الصب یها سسوس

[illegible]

در این کتاب که در دسترس است و به نام "تاریخ اسلام" نوشته شده است، به بررسی تاریخ اسلام پرداخته شده است.

وصلاحه الجرم فيها مستقاة اخره قال الله تعالى ولا تخش الا الله فصل وكل
اسم في اخره ياء اذا انفتح ما قبل الياء لم يحتمل من الحركات كلها شيئا كقولك
هذا مولى ريت مولى ومهرت بقول قال الله تعالى لا يعنى مولى عن مولى
شيئا واذا انكسر ما قبل الياء لم يحتمل من الحركات كلها الا الفتحة كقولك
هذا قاض ريت قاضيا ومهرت بقاض قال الله تعالى الرضا فاقض ريت
قاض قال في الخفض وما انت به كذا على المعنى عصا لا يعبر وقال في
النصب اني خفت المولى من ورأي واذا اسكن ما قبل الياء احتمل الحركات
كلها كقولك هذا ظبي ورايت ظبيًا ومهرت بظبي قال الله تعالى حتى
يكلم الهدي محله وقال في النصب هذا كالع الكعبة وفي الخفض
فما استيسر لكم اليهم باب المبتدأ والخبر اعلم ان المبتدأ وخبره
مرفوعان ابدًا كقولك زيد قائم رفعت زيد لانه مبتدأ ورفعت
قائما لانه خبره قال الله تعالى طه عبادي واعلم ان خبر المبتدأ يكون
في أربعة اشياء اسم وفعل او ظرف او جملة وفيها ذكر المبتدأ الاول
اما الاسم فكقولك زيد قائم زيد مبتدأ وقائم خبره في الاسم واما
الفعل فكقولك زيد قام وزيد يقوم وزيد صبر وخبره في الفعل

هذا المولى ريت مولى ومهرت بقول قال الله تعالى لا يعنى مولى عن مولى شيئا واذا انكسر ما قبل الياء لم يحتمل من الحركات كلها الا الفتحة كقولك هذا قاض ريت قاضيا ومهرت بقاض قال الله تعالى الرضا فاقض ريت قاض قال في الخفض وما انت به كذا على المعنى عصا لا يعبر وقال في النصب اني خفت المولى من ورأي واذا اسكن ما قبل الياء احتمل الحركات كلها كقولك هذا ظبي ورايت ظبيًا ومهرت بظبي قال الله تعالى حتى يكلم الهدي محله وقال في النصب هذا كالع الكعبة وفي الخفض فما استيسر لكم اليهم باب المبتدأ والخبر اعلم ان المبتدأ وخبره مرفوعان ابدًا كقولك زيد قائم رفعت زيد لانه مبتدأ ورفعت قائما لانه خبره قال الله تعالى طه عبادي واعلم ان خبر المبتدأ يكون في أربعة اشياء اسم وفعل او ظرف او جملة وفيها ذكر المبتدأ الاول اما الاسم فكقولك زيد قائم زيد مبتدأ وقائم خبره في الاسم واما الفعل فكقولك زيد قام وزيد يقوم وزيد صبر وخبره في الفعل

[illegible]

٤

[illegible]

بَابُ الْأَصْنَافِ اعْلَمْ أَنَّ الْأَصْنَافَ أَمَا تَقَعُ بِرَأْسِهَا فَمَا خَاضَتْ أَسْمَاءُ إِلَى
 أَنْفِهَا حَرِيتِ الْأَوَّلَ عَلَى مَا لَيْسَتْ حَقِيقَةً مِنَ الْأَعْرَابِ خَفَضَتْ الثَّانِيَةَ بِالْأَصْنَافِ
 لِقَوْلِكَ جَاءَنِي غُلَامٌ زَيْدٌ فَعَتِ الْغُلَامُ لَانَهُ فَاعِلٌ جَاءَنِي فِي خَفَضَتْ زَيْدًا
 لَانَهُ مَضَافٌ إِلَيْهِ وَرَأَيْتُ غُلَامَ زَيْدٍ نَصَبْتُ غُلَامًا لَانَهُ مَفْعُولٌ وَ
 خَفَضْتُ زَيْدًا لَانَهُ مَضَافٌ إِلَيْهِ وَ مَرَرْتُ بِغُلَامٍ زَيْدٍ
 قَالَ اللَّهُ تَعَالَى مَا لَكَ يَوْمَ الذِّكْرِ قَالَ قُلْ أَعْمُو ذُرِّيَّتِ
 الثَّانِيَةَ خَفَضْتُ الثَّانِيَةَ لَانَهُ مَضَافٌ إِلَيْهِ بَابُ الْأَفْعَالِ
 النَّاخِصَةِ ^{مَرْبُوعٌ بِأَوَّلِهِ وَثَانِيَةٍ} الزُّنُوفِ الْأَسْمَاءُ وَنَصَبَ الْأَجْنَاحَ وَهِيَ كَانَتْ وَصَادَ وَظَلَّ وَبَاتَ أَصْبَحَ
 وَأَمْسَى وَأَضْحَى مَاذَا أَمْرًا وَمَاذَا لَمْ يَفْعَلْ وَمَاذَا فَعَلَ وَمَاذَا لَمْ يَفْعَلْ وَمَاذَا فَعَلَ وَمَاذَا لَمْ يَفْعَلْ
 وَمَا اسْتَقْبَلَ مِنْهَا خَوْفُكَ وَيَصِيرُ وَكَظِيلٌ أَيْضًا زُنُوفُ الْأَسْمَاءِ وَنَصَبَ الْأَجْنَاحَ
 كَقَوْلِكَ كَانَ زَيْدًا فَاعْتَمَرَ زَيْدًا لَانَهُ اسْمُهُ كَانَ وَنَصَبْتُ قَائِمًا لَانَهُ
 خَبَرٌ وَكَذَلِكَ أَخَوَاتُهَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا بَابُ
 الْحُرُوفِ الَّتِي تَنْصِبُ الْأَسْمَاءَ وَتَرْفَعُ الْأَجْنَاحَ وَهِيَ سِتَّةٌ أَحْرَانُ وَأَنْ
 كَانَ وَلَيْتَ وَلَكِنَّ وَلَعَلَّ نَهْزَةُ الْحُرُوفِ تَنْصِبُ الْأَسْمَاءَ وَتَرْفَعُ الْأَجْنَاحَ كَقَوْلِكَ
 إِنَّ زَيْدًا قَائِمًا نَصَبْتُ زَيْدًا لَانَهُ اسْمُهُ إِنَّ وَرَفَعْتُ قَائِمًا لَانَهُ خَبَرٌ إِنَّ قَالَ قَالَ

[illegible][illegible][illegible]

١٠
 ١١
 ١٢
 ١٣
 ١٤
 ١٥
 ١٦
 ١٧
 ١٨
 ١٩
 ٢٠
 ٢١
 ٢٢
 ٢٣
 ٢٤
 ٢٥
 ٢٦
 ٢٧
 ٢٨
 ٢٩
 ٣٠
 ٣١
 ٣٢
 ٣٣
 ٣٤
 ٣٥
 ٣٦
 ٣٧
 ٣٨
 ٣٩
 ٤٠
 ٤١
 ٤٢
 ٤٣
 ٤٤
 ٤٥
 ٤٦
 ٤٧
 ٤٨
 ٤٩
 ٥٠
 ٥١
 ٥٢
 ٥٣
 ٥٤
 ٥٥
 ٥٦
 ٥٧
 ٥٨
 ٥٩
 ٦٠
 ٦١
 ٦٢
 ٦٣
 ٦٤
 ٦٥
 ٦٦
 ٦٧
 ٦٨
 ٦٩
 ٧٠
 ٧١
 ٧٢
 ٧٣
 ٧٤
 ٧٥
 ٧٦
 ٧٧
 ٧٨
 ٧٩
 ٨٠
 ٨١
 ٨٢
 ٨٣
 ٨٤
 ٨٥
 ٨٦
 ٨٧
 ٨٨
 ٨٩
 ٩٠
 ٩١
 ٩٢
 ٩٣
 ٩٤
 ٩٥
 ٩٦
 ٩٧
 ٩٨
 ٩٩
 ١٠٠

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

2

[illegible][illegible]

[illegible]

کسی گرفتہ فوجیوں کے خلاف
از مسبوبات باجیہ

مفتی محمد رفیع الرحمن صاحب دیوبند
مفتی محمد رفیع الرحمن صاحب دیوبند

[illegible]

وواشبههم يا **الغداة** اعلم ان النداء على ثلاثة اوجه مفرد معرفة ومضاف
ونكرة موصوفة والمفرد رفع بالانوين كقولك يا زيد فعت يدرك انه مناد مفرد
معرفة قال النبي **يا ابا عبد الله** و**يا فتوح** وازدت بالنكرة واحدا بعينه رفعته
كقولك يا رجل كقوله تعالى **يا ايها النبي** معناه وحررت النداء خمسة اواكيا
وهي اواي الغرض وكل اسم فيه الالف الموحدة والواو المقابلة لها في الالف
ويايتها كقولك يا ايها الرجل ويايتها المذرة قال الله تعالى يا ايها الكافرون
الا في قولك يا الله فانه لا يجوز ان يقال يا ايها الله لان ايها للتنبيه التعذر
والله منزلة عن التعذر والتنبيه والمضاف نصب بالانوين كقولك يا عبد الله
نصب عبد الله لانه مناد مضاف قال الله تعالى **يا ايها الذين آمنوا** كذلك المذرة
الموصوفة نصب لانك تقولها كقولك يا رجل اصلها نصب لانه مناد مذكور فقول
ونصبها لانه مناد مفعلة قال الله تعالى **يا حسرة على العباد** فاذا نعت العرفه
المفرد فقولك ففعله المفعول والنصب كقولك يا زيد **يا ايها العاقل** والرفع واشتقت قلت
يا زيد **يا ايها العاقل** بالصلح لان سمعته بمضاف فاك ففعله النصب لا غير كقولك
يا زيد صاحب القرب واذا نعت المضاف والمذكور الموصوفه نصبته لا غير كقولك
يا عبد الله العاقل ويا رجلا صالحا قال يا ايها خيرهم اعلم ان الترخيم

[illegible]

میں نے اپنے دل سے کہا کہ میں نے یہ سب کیا ہے، اب تو میری طرف سے کچھ نہیں رہا۔

[illegible]

زيد تقول بئس الرجل عمرو بنيس غلام الرجل عمر وقال الله لعائش لا تسمي
 الفسوق بعد الايمان وقال الله تعزيم اجر العاملين وتقول فما سقط منه الا
 واللام نعم رجلا زيد نصبت جلاله اسم لم وقد سقطت منه الالف
 واللام ورفعت زيد لانه خبر نعم كذلك بئس جاعرو نصبت جلاله اسم
 بئس قد سقطت منه الالف واللام ورفعت عمر لانه خبر بئس محبى حذا
 صرى نعم وساء محبى بئس كقولك حذا رجلا زيد نصبت جلاله اسم حذا
 ورفعت زيد لانه خبر حذا وكقولك حذا الرجل عمر قال الله تعالى مثل ذلك
 ان كنتم في اياتنا يا ب ما علم ان ما في كلام العرب تسعة اوجه فمما
 ناطق بهن فالوهن النفي مثل قوله لعالم اريد من خرق مما اريد ان
 يطعوب والثاني المحو مثل قوله تعا وما احمل الا رسول والثالث الالات الخضر
 قال الله تعالى اعبدوا الله من والى واعبدوا ما لا تستفهم مثل قوله تعالى اسلكوا في
 سقر والخامس الشرط مثل قولهم وما تقدر وما لا تقدر من خبرك وعنده
 والسادس الوقت مثل قوله تعا ادا موتوا فاما اذهب انت وذاك فقرا لا
 انهم بنا قاعدون والسابيع التمجيد مثل قوله تعا في الصافات علم النار اننا
 الصفة مثل قوله تعا جندنا هانك والناسيم للصد مثل قوله تعا

در اکثر نفعها
نیست لیکن
بهم ناس
از آن که در
در وقت که
بجای نفع
باقی در
مناسب
در وقت
اولی و ثانوی
بیاورد از زمین
و از این جهت
بمال متبکیان
نمیاید و از
قادران
و بسیار از
و در وقت
نمی شود
و از این جهت
نمی شود
و از این جهت
نمی شود

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

[illegible]

اَلْمَقْسَمِ بِهِ ظَاهِرٌ اِنْ اَوْكَلْتُمُوهُ اَلْقَوْلَ بِاَللّٰهِ وَبِهِ لَا فَعْلٌ كَذَا وَاَمَّا اَلْوَاوُ فَافْهَامُهَا
 تَدْخُلُ عَلَى الظَّاهِرِ مِنْ اَلْمَكْنَى كَقَوْلِكَ وَاللّٰهُ لَا فَعْلٌ كَذَا وَلَا يَجِيْزُ اَنْ يَقُوْلَ
 لَا فَعْلٌ كَذَا قُلْ اَللّٰهُ تَعَالَى وَالشَّمْسُ وَطَعْنُهَا وَاَمَّا اَلتَّاءُ فَافْهَامُهَا تَدْخُلُ عَلَى اَللّٰهِ
 خَاصَّةً كَقَوْلِكَ تَاللّٰهِ لَا فَعْلٌ كَذَا وَلَا يَجِيْزُ اَنْ يَقُوْلَ تَالرَّحْمَنِ اوْ تَالرَّحِمِ لَا فَعْلٌ
 كَذَا قَالِ اَللّٰهُ تَعَالَى وَاللّٰهُ لَا كَيْدٌ اَصْنَعْنَاكُمْ اِنْ شَكْتُ حَذَفَتْ حَرْفُ الْقَسَمِ
 وَنَصَبَتْ اَلْمَقْسَمِ بِهِ كَقَوْلِكَ اَللّٰهُ لَا فَعْلٌ كَذَا وَيَجِيْزُ اَلْخَفْضُ اَيْضًا كَقَوْلِكَ
 اَللّٰهُ لَا فَعْلٌ كَذَا وَيَجِبُ اَلْقَسَمُ بِاِحْدَى رُبْعَةِ اَشْيَاءَ بِاَللّٰهِ وَبِاَلْاَدْوَانِ وَمَا وَاوَلَا مَا
 الْاَدْوَانِ فِي الْاَثْبَاتِ كَقَوْلِكَ اَللّٰهُ اِنْ زَيْدًا لَقَاءْتُ وَاللّٰهُ لَا فَعْلٌ كَذَا قَالِ
 اَللّٰهُ تَعَالَى سَعَيْتُ شَيْئًا وَقَالَ اَللّٰهُ تَعَالَى لَا كَيْدٌ اَصْنَعْنَاكُمْ وَاَمَّا مَا وَاوَلَا
 فِي اَلْنَفْيِ نَحْوُ اَللّٰهُ مَا فَعَلْتُ كَذَا وَاَوَلِلّٰهِ لَا فَعْلٌ كَذَا قَالِ اَللّٰهُ تَعَالَى اَلْجَنَّةُ اَذْهَبُوا
 مَا صُلِّحَ مَا حَبِطَ وَمَا عَوَى وَالْفَرْقُ بَيْنَ كَوَيْنِ مَا اَنْ يَكُنَّ يَتَعَقَّبُ عَلَى
 الْمُسْتَقْبَلِ وَمَا يَتَقَعُّ عَلَى الْمَاضِي وَمَا يَتَقَعُّ عَلَى الْمَاضِي وَيَتَقَعُّ عَلَى الْمُسْتَقْبَلِ
 قَالَ اَللّٰهُ تَعَالَى اَصْدَقُّ وَلَا حَيْدٌ وَقَالَ مَا اَرَيْتُمْ اَلْمَا اَرَيْتُمْ وَمَا اَرَيْتُمْ اَلْمَا
 سَبِيلُ الرِّشَادِ اِبَابٌ حَتَّى وَهِيَ تَحْقِضُ اَلْاِسْمَ وَتَتَوَصَّلُ بِفِعْلِ الْمُسْتَقْبَلِ اَفَقُوْا
 فِي اَلْاِسْمِ ضَرِبْتُ الْقَوْمَ حَتَّى زَيْدٌ خَفَضْتُ زَيْدًا يَحْتَقِ قَالِ اَللّٰهُ تَعَالَى حَتَّى

[illegible][illegible][illegible]

مهرکده داس دادو مورخان بسبب انچه در مکتوبات
 مکتوبات مورخان بسبب انچه در مکتوبات
 مکتوبات مورخان بسبب انچه در مکتوبات

انغمای و جود و نصبت
از کرم که بر اصل و ملت
بود و مصطفی دوم
اگر از این غرض او
بشد و مصطفی است
آن که در شوقش
فرا نیست که بعد از این
که از کتب
و مکان و برای زمان
مشکل نه در زمان
و از پیش
و از پیش

[illegible][illegible]

۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

بدرستی از خود بخونده و در حق او بیگانه
چرا که از آن روزی که او را شناختم

قوله فمما اوتيتهم من ثمنه... قوله فمما اوتيتهم من ثمنه... قوله فمما اوتيتهم من ثمنه...

احدهما كما يضاف الى المعدود والاخر ما يفسر بالمعدود فلما كما يضاف
الى المعدود فهو ينقسم الى قسمين احدهما ما يضاف الى الجمع والاخر ما يضاف
الى الواحد فلما كما يضاف الى الجمع فهو من الثلاثة الى العشرة كقولك ثلثة
رجال او اربع نسوة واماما يضاف الى الواحد فهو المائة وما فوقها كقولك
مائة رجل والف درهم اما كما يفسر بالمعدود فهو واحد عشر الى تسعة
وتسعين وهو على نوعين مركب معطوف والمركب من احد عشر الى تسعة
عشر كقولك احد عشر رجلا والمعطوف من احد وعشرين الى المائة كقولك
جاءني احد وعشرون غلاما ورايت احد وعشرين جارية وعدد المذكور
من الثلاثة الى العشرة بالتاء وعدد المئوثة من الثلاثة الى العشرة بغير
التاء كقولك ثلثة رجال وثلث نسوة وكذلك الى العشرة والعشرون قال الله
تعالى سبعة ايام ثمانية ايام واذا بلغت العقد استوفى المذكور المئوثة
من العشرين التسعين نحو عشرين رجلا وتسعين امرأة فاذا جاوزت العشرين
قلت في المذكور احد عشر رجلا واثنا عشر رجلا وفي المئوثة احد عشر امرأة
واثنا عشر امرأة قال الله تعالى في المذكور اربع ايام اربع عشرة يوما
فانفجرت منه اثنا عشر نجما وثبتت التاء في اليق الى العشرة

قوله فمما اوتيتهم من ثمنه... قوله فمما اوتيتهم من ثمنه... قوله فمما اوتيتهم من ثمنه...

قوله فمما اوتيتهم من ثمنه... قوله فمما اوتيتهم من ثمنه... قوله فمما اوتيتهم من ثمنه...

قوله فمما اوتيتهم من ثمنه... قوله فمما اوتيتهم من ثمنه... قوله فمما اوتيتهم من ثمنه...

١٠٠
 ١٠١
 ١٠٢
 ١٠٣
 ١٠٤
 ١٠٥
 ١٠٦
 ١٠٧
 ١٠٨
 ١٠٩
 ١١٠
 ١١١
 ١١٢
 ١١٣
 ١١٤
 ١١٥
 ١١٦
 ١١٧
 ١١٨
 ١١٩
 ١٢٠

١٢١
 ١٢٢
 ١٢٣
 ١٢٤
 ١٢٥
 ١٢٦
 ١٢٧
 ١٢٨
 ١٢٩
 ١٣٠
 ١٣١
 ١٣٢
 ١٣٣
 ١٣٤
 ١٣٥
 ١٣٦
 ١٣٧
 ١٣٨
 ١٣٩
 ١٤٠
 ١٤١
 ١٤٢
 ١٤٣
 ١٤٤
 ١٤٥
 ١٤٦
 ١٤٧
 ١٤٨
 ١٤٩
 ١٥٠

وتقطعا من العشرة في المذكو ما بين ثلثة عشر الى تسعة عشر تقطعا
 من القف وكتبها في العشرة في الموش ما بين ثلث عشرة الى التسع عشرة كقولك
 جلاوني ثلثة عشر جلا وثلث عشرة امرأة ورايت ثلثة عشر جلا وثلث
 عشرة امرأة ومريت بثلثة عشر جلا وثلث عشرة امرأة قال الله تعالى ثلثة
 عشر نصيبا لعدد من في الرغ والنصب الجمل اسماء جلا واما
 الاثني عشر اثني عشر فانها في الرغ يلا في النصيب الجمل يقول
 في الرغ ثلثة عشر جلا واثني عشر امرأة قال الله تعالى فخرجت منه اثنتا عشرة عينا
 وفي النصيب يقول اثني عشر جلا واثني عشر امرأة قال الله تعالى وقطعنا من
 اثنتي عشر اسباطا ام لو في الخضر مريت باثني عشر جلا واثني عشر امرأة
 واما ما يفسر كذا في التفسير كقولك جلا في حكم وعشر جلا نصيب
 رجلا في التفسير كذا في التفسير قال الله تعالى هذا اخو تسع وتسعون ابواب
 ما لا ينصرف اعلم ان الاسماء التي لا تنصرف تنقسم على قسمين منها ما
 لا ينصرف في معرفة ونكرة ومنها ما لا ينصرف في معرفة وينصرف في نكرة اما
 التي لا ينصرف في معرفة ونكرة فهو كل نعت على وزن افعال ومؤنثه على
 تعلاء نحو امر وحرارة وكذلك هو افعال من زيد نحو افضل من زيد

١٥١
 ١٥٢
 ١٥٣
 ١٥٤
 ١٥٥
 ١٥٦
 ١٥٧
 ١٥٨
 ١٥٩
 ١٦٠
 ١٦١
 ١٦٢
 ١٦٣
 ١٦٤
 ١٦٥
 ١٦٦
 ١٦٧
 ١٦٨
 ١٦٩
 ١٧٠

١٨٨
 ١٨٩
 ١٩٠
 ١٩١
 ١٩٢
 ١٩٣
 ١٩٤
 ١٩٥
 ١٩٦
 ١٩٧
 ١٩٨
 ١٩٩
 ٢٠٠
 ٢٠١
 ٢٠٢
 ٢٠٣
 ٢٠٤
 ٢٠٥
 ٢٠٦
 ٢٠٧
 ٢٠٨
 ٢٠٩
 ٢١٠
 ٢١١
 ٢١٢
 ٢١٣
 ٢١٤
 ٢١٥
 ٢١٦
 ٢١٧
 ٢١٨
 ٢١٩
 ٢٢٠
 ٢٢١
 ٢٢٢
 ٢٢٣
 ٢٢٤
 ٢٢٥
 ٢٢٦
 ٢٢٧
 ٢٢٨
 ٢٢٩
 ٢٣٠
 ٢٣١
 ٢٣٢
 ٢٣٣
 ٢٣٤
 ٢٣٥
 ٢٣٦
 ٢٣٧
 ٢٣٨
 ٢٣٩
 ٢٤٠
 ٢٤١
 ٢٤٢
 ٢٤٣
 ٢٤٤
 ٢٤٥
 ٢٤٦
 ٢٤٧
 ٢٤٨
 ٢٤٩
 ٢٥٠
 ٢٥١
 ٢٥٢
 ٢٥٣
 ٢٥٤
 ٢٥٥
 ٢٥٦
 ٢٥٧
 ٢٥٨
 ٢٥٩
 ٢٦٠
 ٢٦١
 ٢٦٢
 ٢٦٣
 ٢٦٤
 ٢٦٥
 ٢٦٦
 ٢٦٧
 ٢٦٨
 ٢٦٩
 ٢٧٠
 ٢٧١
 ٢٧٢
 ٢٧٣
 ٢٧٤
 ٢٧٥
 ٢٧٦
 ٢٧٧
 ٢٧٨
 ٢٧٩
 ٢٨٠
 ٢٨١
 ٢٨٢
 ٢٨٣
 ٢٨٤
 ٢٨٥
 ٢٨٦
 ٢٨٧
 ٢٨٨
 ٢٨٩
 ٢٩٠
 ٢٩١
 ٢٩٢
 ٢٩٣
 ٢٩٤
 ٢٩٥
 ٢٩٦
 ٢٩٧
 ٢٩٨
 ٢٩٩
 ٣٠٠
 ٣٠١
 ٣٠٢
 ٣٠٣
 ٣٠٤
 ٣٠٥
 ٣٠٦
 ٣٠٧
 ٣٠٨
 ٣٠٩
 ٣١٠
 ٣١١
 ٣١٢
 ٣١٣
 ٣١٤
 ٣١٥
 ٣١٦
 ٣١٧
 ٣١٨
 ٣١٩
 ٣٢٠
 ٣٢١
 ٣٢٢
 ٣٢٣
 ٣٢٤
 ٣٢٥
 ٣٢٦
 ٣٢٧
 ٣٢٨
 ٣٢٩
 ٣٣٠
 ٣٣١
 ٣٣٢
 ٣٣٣
 ٣٣٤
 ٣٣٥
 ٣٣٦
 ٣٣٧
 ٣٣٨
 ٣٣٩
 ٣٤٠
 ٣٤١
 ٣٤٢
 ٣٤٣
 ٣٤٤
 ٣٤٥
 ٣٤٦
 ٣٤٧
 ٣٤٨
 ٣٤٩
 ٣٥٠
 ٣٥١
 ٣٥٢
 ٣٥٣
 ٣٥٤
 ٣٥٥
 ٣٥٦
 ٣٥٧
 ٣٥٨
 ٣٥٩
 ٣٦٠
 ٣٦١
 ٣٦٢
 ٣٦٣
 ٣٦٤
 ٣٦٥
 ٣٦٦
 ٣٦٧
 ٣٦٨
 ٣٦٩
 ٣٧٠
 ٣٧١
 ٣٧٢
 ٣٧٣
 ٣٧٤
 ٣٧٥
 ٣٧٦
 ٣٧٧
 ٣٧٨
 ٣٧٩
 ٣٨٠
 ٣٨١
 ٣٨٢
 ٣٨٣
 ٣٨٤
 ٣٨٥
 ٣٨٦
 ٣٨٧
 ٣٨٨
 ٣٨٩
 ٣٩٠
 ٣٩١
 ٣٩٢
 ٣٩٣
 ٣٩٤
 ٣٩٥
 ٣٩٦
 ٣٩٧
 ٣٩٨
 ٣٩٩
 ٤٠٠
 ٤٠١
 ٤٠٢
 ٤٠٣
 ٤٠٤
 ٤٠٥
 ٤٠٦
 ٤٠٧
 ٤٠٨
 ٤٠٩
 ٤١٠
 ٤١١
 ٤١٢
 ٤١٣
 ٤١٤
 ٤١٥
 ٤١٦
 ٤١٧
 ٤١٨
 ٤١٩
 ٤٢٠
 ٤٢١
 ٤٢٢
 ٤٢٣
 ٤٢٤
 ٤٢٥
 ٤٢٦
 ٤٢٧
 ٤٢٨
 ٤٢٩
 ٤٣٠
 ٤٣١
 ٤٣٢
 ٤٣٣
 ٤٣٤
 ٤٣٥
 ٤٣٦
 ٤٣٧
 ٤٣٨
 ٤٣٩
 ٤٤٠
 ٤٤١
 ٤٤٢
 ٤٤٣
 ٤٤٤
 ٤٤٥
 ٤٤٦
 ٤٤٧
 ٤٤٨
 ٤٤٩
 ٤٥٠
 ٤٥١
 ٤٥٢
 ٤٥٣
 ٤٥٤
 ٤٥٥
 ٤٥٦
 ٤٥٧
 ٤٥٨
 ٤٥٩
 ٤٦٠
 ٤٦١
 ٤٦٢
 ٤٦٣
 ٤٦٤
 ٤٦٥
 ٤٦٦
 ٤٦٧
 ٤٦٨
 ٤٦٩
 ٤٧٠
 ٤٧١
 ٤٧٢
 ٤٧٣
 ٤٧٤
 ٤٧٥
 ٤٧٦
 ٤٧٧
 ٤٧٨
 ٤٧٩
 ٤٨٠
 ٤٨١
 ٤٨٢
 ٤٨٣
 ٤٨٤
 ٤٨٥
 ٤٨٦
 ٤٨٧
 ٤٨٨
 ٤٨٩
 ٤٩٠
 ٤٩١
 ٤٩٢
 ٤٩٣
 ٤٩٤
 ٤٩٥
 ٤٩٦
 ٤٩٧
 ٤٩٨
 ٤٩٩
 ٥٠٠
 ٥٠١
 ٥٠٢
 ٥٠٣
 ٥٠٤
 ٥٠٥
 ٥٠٦
 ٥٠٧
 ٥٠٨
 ٥٠٩
 ٥١٠
 ٥١١
 ٥١٢
 ٥١٣
 ٥١٤
 ٥١٥
 ٥١٦
 ٥١٧
 ٥١٨
 ٥١٩
 ٥٢٠
 ٥٢١
 ٥٢٢
 ٥٢٣
 ٥٢٤
 ٥٢٥
 ٥٢٦
 ٥٢٧
 ٥٢٨
 ٥٢٩
 ٥٣٠
 ٥٣١
 ٥٣٢
 ٥٣٣
 ٥٣٤
 ٥٣٥
 ٥٣٦
 ٥٣٧
 ٥٣٨
 ٥٣٩
 ٥٤٠
 ٥٤١
 ٥٤٢
 ٥٤٣
 ٥٤٤
 ٥٤٥
 ٥٤٦
 ٥٤٧
 ٥٤٨
 ٥٤٩
 ٥٥٠
 ٥٥١
 ٥٥٢
 ٥٥٣
 ٥٥٤
 ٥٥٥
 ٥٥٦
 ٥٥٧
 ٥٥٨
 ٥٥٩

[illegible]

۱۲۸۰
 ۱۲۸۱
 ۱۲۸۲
 ۱۲۸۳
 ۱۲۸۴
 ۱۲۸۵
 ۱۲۸۶
 ۱۲۸۷
 ۱۲۸۸
 ۱۲۸۹
 ۱۲۹۰
 ۱۲۹۱
 ۱۲۹۲
 ۱۲۹۳
 ۱۲۹۴
 ۱۲۹۵
 ۱۲۹۶
 ۱۲۹۷
 ۱۲۹۸
 ۱۲۹۹
 ۱۳۰۰
 ۱۳۰۱
 ۱۳۰۲
 ۱۳۰۳
 ۱۳۰۴
 ۱۳۰۵
 ۱۳۰۶
 ۱۳۰۷
 ۱۳۰۸
 ۱۳۰۹
 ۱۳۱۰
 ۱۳۱۱
 ۱۳۱۲
 ۱۳۱۳
 ۱۳۱۴
 ۱۳۱۵
 ۱۳۱۶
 ۱۳۱۷
 ۱۳۱۸
 ۱۳۱۹
 ۱۳۲۰
 ۱۳۲۱
 ۱۳۲۲
 ۱۳۲۳
 ۱۳۲۴
 ۱۳۲۵
 ۱۳۲۶
 ۱۳۲۷
 ۱۳۲۸
 ۱۳۲۹
 ۱۳۳۰
 ۱۳۳۱
 ۱۳۳۲
 ۱۳۳۳
 ۱۳۳۴
 ۱۳۳۵
 ۱۳۳۶
 ۱۳۳۷
 ۱۳۳۸
 ۱۳۳۹
 ۱۳۴۰
 ۱۳۴۱
 ۱۳۴۲
 ۱۳۴۳
 ۱۳۴۴
 ۱۳۴۵
 ۱۳۴۶
 ۱۳۴۷
 ۱۳۴۸
 ۱۳۴۹
 ۱۳۵۰
 ۱۳۵۱
 ۱۳۵۲
 ۱۳۵۳
 ۱۳۵۴
 ۱۳۵۵
 ۱۳۵۶
 ۱۳۵۷
 ۱۳۵۸
 ۱۳۵۹
 ۱۳۶۰
 ۱۳۶۱
 ۱۳۶۲
 ۱۳۶۳
 ۱۳۶۴
 ۱۳۶۵
 ۱۳۶۶
 ۱۳۶۷
 ۱۳۶۸
 ۱۳۶۹
 ۱۳۷۰
 ۱۳۷۱
 ۱۳۷۲
 ۱۳۷۳
 ۱۳۷۴
 ۱۳۷۵
 ۱۳۷۶
 ۱۳۷۷
 ۱۳۷۸
 ۱۳۷۹
 ۱۳۸۰
 ۱۳۸۱
 ۱۳۸۲
 ۱۳۸۳
 ۱۳۸۴
 ۱۳۸۵
 ۱۳۸۶
 ۱۳۸۷
 ۱۳۸۸
 ۱۳۸۹
 ۱۳۹۰
 ۱۳۹۱
 ۱۳۹۲
 ۱۳۹۳
 ۱۳۹۴
 ۱۳۹۵
 ۱۳۹۶
 ۱۳۹۷
 ۱۳۹۸
 ۱۳۹۹
 ۱۴۰۰
 ۱۴۰۱
 ۱۴۰۲
 ۱۴۰۳
 ۱۴۰۴
 ۱۴۰۵
 ۱۴۰۶
 ۱۴۰۷
 ۱۴۰۸
 ۱۴۰۹
 ۱۴۱۰
 ۱۴۱۱
 ۱۴۱۲
 ۱۴۱۳
 ۱۴۱۴
 ۱۴۱۵
 ۱۴۱۶
 ۱۴۱۷
 ۱۴۱۸
 ۱۴۱۹
 ۱۴۲۰
 ۱۴۲۱
 ۱۴۲۲
 ۱۴۲۳
 ۱۴۲۴
 ۱۴۲۵
 ۱۴۲۶
 ۱۴۲۷
 ۱۴۲۸
 ۱۴۲۹
 ۱۴۳۰
 ۱۴۳۱
 ۱۴۳۲
 ۱۴۳۳
 ۱۴۳۴
 ۱۴۳۵
 ۱۴۳۶
 ۱۴۳۷
 ۱۴۳۸
 ۱۴۳۹
 ۱۴۴۰
 ۱۴۴۱
 ۱۴۴۲
 ۱۴۴۳
 ۱۴۴۴
 ۱۴۴۵
 ۱۴۴۶
 ۱۴۴۷
 ۱۴۴۸
 ۱۴۴۹
 ۱۴۵۰
 ۱۴۵۱
 ۱۴۵۲
 ۱۴۵۳
 ۱۴۵۴
 ۱۴۵۵
 ۱۴۵۶
 ۱۴۵۷
 ۱۴۵۸
 ۱۴۵۹
 ۱۴۶۰
 ۱۴۶۱
 ۱۴۶۲
 ۱۴۶۳
 ۱۴۶۴
 ۱۴۶۵
 ۱۴۶۶
 ۱۴۶۷
 ۱۴۶۸
 ۱۴۶۹
 ۱۴۷۰
 ۱۴۷۱
 ۱۴۷۲
 ۱۴۷۳
 ۱۴۷۴
 ۱۴۷۵
 ۱۴۷۶
 ۱۴۷۷
 ۱۴۷۸
 ۱۴۷۹
 ۱۴۸۰
 ۱۴۸۱
 ۱۴۸۲
 ۱۴۸۳
 ۱۴۸۴
 ۱۴۸۵
 ۱۴۸۶
 ۱۴۸۷
 ۱۴۸۸
 ۱۴۸۹
 ۱۴۹۰
 ۱۴۹۱
 ۱۴۹۲
 ۱۴۹۳
 ۱۴۹۴
 ۱۴۹۵
 ۱۴۹۶
 ۱۴۹۷
 ۱۴۹۸
 ۱۴۹۹
 ۱۵۰۰
 ۱۵۰۱
 ۱۵۰۲
 ۱۵۰۳
 ۱۵۰۴
 ۱۵۰۵
 ۱۵۰۶
 ۱۵۰۷
 ۱۵۰۸
 ۱۵۰۹
 ۱۵۱۰
 ۱۵۱۱
 ۱۵۱۲
 ۱۵۱۳
 ۱۵۱۴
 ۱۵۱۵
 ۱۵۱۶
 ۱۵۱۷
 ۱۵۱۸
 ۱۵۱۹
 ۱۵۲۰
 ۱۵۲۱
 ۱۵۲۲
 ۱۵۲۳
 ۱۵۲۴
 ۱۵۲۵
 ۱۵۲۶
 ۱۵۲۷
 ۱۵۲۸
 ۱۵۲۹
 ۱۵۳۰
 ۱۵۳۱
 ۱۵۳۲
 ۱۵۳۳
 ۱۵۳۴
 ۱۵۳۵
 ۱۵۳۶
 ۱۵۳۷
 ۱۵۳۸
 ۱۵۳۹
 ۱۵۴۰
 ۱۵۴۱
 ۱۵۴۲
 ۱۵۴۳
 ۱۵۴۴
 ۱۵۴۵
 ۱۵۴۶
 ۱۵۴۷
 ۱۵۴۸
 ۱۵۴۹
 ۱۵۵۰
 ۱۵۵۱
 ۱۵۵۲
 ۱۵۵۳
 ۱۵۵۴
 ۱۵۵۵
 ۱۵۵۶
 ۱۵۵۷
 ۱۵۵۸
 ۱۵۵۹
 ۱۵۶۰
 ۱۵۶۱
 ۱۵۶۲
 ۱۵۶۳
 ۱۵۶۴
 ۱۵۶۵
 ۱۵۶۶
 ۱۵۶۷
 ۱۵۶۸
 ۱۵۶۹
 ۱۵۷۰
 ۱۵۷۱
 ۱۵۷۲
 ۱۵۷۳
 ۱۵۷۴
 ۱۵۷۵
 ۱۵۷۶
 ۱۵۷۷
 ۱۵۷۸
 ۱۵۷۹
 ۱۵۸۰
 ۱۵۸۱
 ۱۵۸۲
 ۱۵۸۳
 ۱۵۸۴
 ۱۵۸۵
 ۱۵۸۶
 ۱۵۸۷
 ۱۵۸۸
 ۱۵۸۹
 ۱۵۹۰
 ۱۵۹۱
 ۱۵۹۲
 ۱۵۹۳
 ۱۵۹۴

[illegible]

وذلك اسماء القبايل والنسب والبلدان والقباع اذا احدثت التاليف فهو
 ثمرة بعد ادوية ملكة وهلمن وتسمى بعض وليس هذا لا تصرف في معرفة
 في ذكره كقولك حدثت بابر ابيد بابر ابيد اعلم تصرف الاول لانه معرفة
 وصوت الثاني لانه ذكره قال الله تعالى ابطوا واصبروا وقال ادخلوا مصر
 وكذلك ساء ما ذكرناه فاذا دخلت الالف واللام على ما لا تصرف او
 اصفته انصرف كقولك حدثت بالاحم ويعبركم وخفنا قال الله تعالى
 الله يا حكم الحاكمين ومعه قوله لا تصرف لانه لا يكون فيه صفة
 الخفض باب الاسماء التي توصف بها وهي التي والي ومن ما وائي في
 الاسماء لا تملأ بصلته وعائد واصله تكون احد ثلثة اشياء فعل او
 ظرف او وجه اسمية كقولك جاءني الذي قاهر الدنيا يقوم والذكر عندك
 والذي ابوة قاهر الذي اسم موصول وما بعد صلته قال الله تعالى ابطوا واصبروا
 انعت على كذا وكذلك اخوانها كباب التصغير اذا صغرت اسما لانها
 ضمنت لوله وفتحت ثانياه وحدثت بعد ثانياه بياء التصغير كقولك في
 فليس فليس في رجال جليل قال الله تعالى اني اريك معنكا واذا كان الامم
 على اربعة احرف كسوت ما بعد بياء التصغير كقولك في فريهم كسرهم

[illegible][illegible]

وحيثما كان الهمزة على حرفين كان الهمزة على حرف واحد
 وحيثما كان الهمزة على حرف واحد كان الهمزة على حرفين
 وحيثما كان الهمزة على حرفين كان الهمزة على حرف واحد
 وحيثما كان الهمزة على حرف واحد كان الهمزة على حرفين

وفي جعفر جعفر فاذا كان الهمزة على خمسة احرف فالت فيه بالحاء
 ان شئت حذفته احر الحرف منه فقلت في سفر جمل سفير ^{والت فيه} وان شئت
 حذفته الرابع فقلت سفير وان شئت عوضت الياء من الحذف ^{والت فيه}
 فقلت سفير ^{والت فيه} وفيه دليل ^{والت فيه} فاذا كان الهمزة على خمسة احرف واربعة
 الف او واو ياء فالت الواو ^{والت فيه} والالف ياء ^{والت فيه} على حالها كقولك
 في عصفور عصفير وفي دينار دينير وفي قنديل قنيدل ^{والت فيه} باب
 النسبة وهي ان تقرب الهمزة على حاله وتزيد في آخره ياء مستدرة
 وتكسر ما قبل الياء كقولك في النسبة الى عمر عيري ^{والت فيه} والى جعفر جعيري
 وان كان الهمزة على من فعل نحو ثقيف وفعلية نحو ربيعة او
 فعل نحو قرشي وفعلية نحو حميرة ^{والت فيه} جان حذف الياء واتبناها
 كقولك في النسبة الى ثقيف ثقيفي ^{والت فيه} ان شئت قلت ثقف ^{والت فيه} كذا
 اخواتها باب الجمع اعلان الجمع جعان جمع القلة وجمع الكثرة فلما
 جمع القلة فهو ما يتناول عشرة وما دونها الى الثلثة فله اربعة
 امثلة افعُل وَاَفْعَالٌ وَاَفْعَالَةٌ وَاَفْعَالَةٌ فَاَفْعَالٌ ^{والت فيه} لما كان واحدا على فعل
 نحو فليس فليس وكلبي اكلبي ^{والت فيه} اما افعال فلما كان على فاعل وفعل

وحيثما كان الهمزة على حرفين كان الهمزة على حرف واحد
 وحيثما كان الهمزة على حرف واحد كان الهمزة على حرفين
 وحيثما كان الهمزة على حرفين كان الهمزة على حرف واحد
 وحيثما كان الهمزة على حرف واحد كان الهمزة على حرفين

كان في نوم جعفر فاذا كان الهمزة على خمسة احرف فالت فيه بالحاء
 ان شئت حذفته احر الحرف منه فقلت في سفر جمل سفير ^{والت فيه} وان شئت
 حذفته الرابع فقلت سفير وان شئت عوضت الياء من الحذف ^{والت فيه}
 فقلت سفير ^{والت فيه} وفيه دليل ^{والت فيه} فاذا كان الهمزة على خمسة احرف واربعة
 الف او واو ياء فالت الواو ^{والت فيه} والالف ياء ^{والت فيه} على حالها كقولك
 في عصفور عصفير وفي دينار دينير وفي قنديل قنيدل ^{والت فيه} باب
 النسبة وهي ان تقرب الهمزة على حاله وتزيد في آخره ياء مستدرة
 وتكسر ما قبل الياء كقولك في النسبة الى عمر عيري ^{والت فيه} والى جعفر جعيري
 وان كان الهمزة على من فعل نحو ثقيف وفعلية نحو ربيعة او
 فعل نحو قرشي وفعلية نحو حميرة ^{والت فيه} جان حذف الياء واتبناها
 كقولك في النسبة الى ثقيف ثقيفي ^{والت فيه} ان شئت قلت ثقف ^{والت فيه} كذا
 اخواتها باب الجمع اعلان الجمع جعان جمع القلة وجمع الكثرة فلما
 جمع القلة فهو ما يتناول عشرة وما دونها الى الثلثة فله اربعة
 امثلة افعُل وَاَفْعَالٌ وَاَفْعَالَةٌ وَاَفْعَالَةٌ فَاَفْعَالٌ ^{والت فيه} لما كان واحدا على فعل
 نحو فليس فليس وكلبي اكلبي ^{والت فيه} اما افعال فلما كان على فاعل وفعل

وحيثما كان الهمزة على حرفين كان الهمزة على حرف واحد
 وحيثما كان الهمزة على حرف واحد كان الهمزة على حرفين
 وحيثما كان الهمزة على حرفين كان الهمزة على حرف واحد
 وحيثما كان الهمزة على حرف واحد كان الهمزة على حرفين

التي تكون في لواحق اخر الاسم مثل منرجان ومسكين فاذا جمعت
قلت هذا السراحين ومسكين ومرايت سراحين ومسكين و
هلكت لسراحين ومسكين ترفع وتضرب لا تخفض ليست النون
كالنون التي تدخل في الزيد والمسلمين لان هذه نون الجمع
فلا تكون الا مفتوحة وتلك النون التي في السراحين والمسكين
هي نون كانت في الاصل ثابتة فلذلك لم يلزمها الفتح والله
اعلم بالحقائق والدقائق

ختم الطبع

هذا كتاب في ملك شاكرمصوف بشكره اري العالمات جنابا لى سى والوف تصديق وتسلم
بحضر رسالت جنابى كدرين مان كن انزل ان مجموع خواصها دينى باى سرادقات بنى نظيرى
تسبوا بضميرى كدر بنى سر كشر وديا كيكه تحقيق مع غار و بنى جبه مسك كتيوب مولانا
محمد باوى على سقاء الله رجبى الغفران واسكنه بحجوة الجحنان انظر صحت سرشته
وانظره حواشى آراسته بوزن باز انون بلكونه خط وخال ماشطة قلم باقوت رقم واقف
رموز كتابت خفى جلى مولوى محمد حامد على سلمه الله العلى باهتنام راجى غفران
محمد عبدالرحمن بن حاجي محمد روشن خان ترميت وتعليم بافته حديث بلاد مظهر وكلمه

محمد مصطفیٰ خان ادریس اندر رختہ الزموان در مطبع نظامی واقع کابینہ اور اولیٰ التعمید

تہذیبی از مطبع پوشیدہ و بسیار تمام در کتب خانہ حسن نجفی در کابینہ کتب و نمود

قطعه تالیف از انبالد جاوہ سخن شناسی عبدالعلی مدرسی

مژدہ ہوا و طالع بولویہ ضریری چھی	تہذیبی جان کدولویہ ضریری چھی
سوج میں تاریخ کے بیٹے کی اپنی فریغ	تم بھی ہی لول یاٹھو بولویہ ضریری چھی

و قطعہ تاریخ از حافظ محمد نور احمد ملیمہ منشی خواجہ عزیز الدین عزیز

ضریری چھوٹ طبع گردید آری	بدل بیتون داود او ضریری
از کتاب آب از نزل دودہ کاتب	گرفتہ برای ملا فیض علی

دو سال و گزشتہ نور روشن	بود در کوشش سواد ضریری
ہونی چھیکہ طیار زیبا ضریری	دکھائی تو معنون کا جلوہ ضریری
ہوئے محو نجوی سے دیکھتے ہی	کہ نور زیبا چھپی کیا ضریری

وجہ ہر دستخط بر خاتمہ
برای سند انیمضی کہ کتاب ہذا مطبوعہ مطبع نظامیست محمد مصطفیٰ خان تہذیبی گردید

محمد مصطفیٰ خان تہذیبی
محمد عبدالرحمن بن

محمد مصطفیٰ خان تہذیبی

۳۴

در نظامی مطبع سیوی و در نصف پوری ۱۳۷۲

